

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Sagsnr.: 24840

Dok.nr.: 658772

Den 26. marts 2014

Talen til Samråd AH [om indførelsen af og udmøntningen af GLM krav mod jorderosion.] i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri tirsdag den 26. marts 2014, kl.

(Det talte ord gælder)

Spørgsmål AH

"Ministeren bedes redegøre for baggrunden, indførelsen af og udmøntningen af kravet til reduceret jordbehandling på arealer med over 12 graders hældning, herunder hvorvidt der er tale om en nødvendig implementering af EU regler, eller om der er tale om en dansk særregel, samt ministerens vurdering af om EU's regler kunne være iagttaget på en for landbruget mindre indgribende måde."

Svar:

- Det nye erosionskrav er indført som en del af Danmarks opfyldelse af EU's krav til God Landbrugs- og Miljømæssig stand også kaldet GLM. Rationalet bag GLM-kravene og de generelle krydsoverensstemmelseskrav er, at landmændene til gengæld for den modtagne EU-landbrugsstøtte skal opfylde krav til bl.a.

miljø, god dyrevelfærd og sikre at landbrugsjorden også kan dyrkes af fremtidige generationer.

- Samtidig har forskere fra Aarhus Universitet konstateret, at der er problemer med erosion i Danmark. Det kan jeg som ansvarlig minister ikke sidde overhørig.
- Kravet er derfor indført af hensyn til vores forpligtigelser over for EU og af hensyn til de konstaterede erosionsproblemer i Danmark.
- De to hensyn vil jeg komme nærmere ind på i det følgende:

Nødvendig implementering af EU regler

- For det første skal vi sikre, at vi opfylder vores EU-forpligtelser, og vi skal sikre, at vi udbetaler EU's landbrugsstøtte på et korrekt grundlag.
- Ellers bliver vi tildelt underkendelser af EU, som kan koste danske skatteborgere store millionbeløb i tilbagebetaling af landbrugsstøtte.
- Det er en helt reel problemstilling. Desværre har EU vurderet, at den hidtidige danske implementering af GLM-kravene ikke har været tilstrækkelig. Danmark har i årene 2005-2006 og 2008-2010 modtaget millionregninger fra EU for ikke at have indført andre GLM-krav i tilstrækkelig grad.
- EU's Revisionsret kritiserede i 2011 os for, at det danske GLM-krav mod jorderosion ikke omfattede alle landbrugsarealer, men kun de udyrkede arealer.

- NaturErhvervstyrelsen fremførte dengang, at erosionsproblemet både var minimalt og i vid udstrækning imødekommet, men revisionsretten fastholdt sin kritik.
- Revisionsretten kan godt nok ikke give underkendelser. Derimod er det ikke ualmindeligt, at EU-Kommissionen lægger EU's Revisionsrets kritik til grund for deres kontrolarbejde.
- Derfor har vi med indførelsen i februar 2014 rettet ind, så vi undgår nye millionregninger til de danske skatteborgere for mangelfulde GLM-krav fra dansk side.

Udmøntning og baggrund for indførelse af jorderosionskravet

- For det andet har Aarhus Universitet konstateret, at der er problemer med erosion i Danmark. Vi skal derfor søge at implementere EU's krav på en måde, der tager hånd om de erosionsproblemer, der trods alt findes i Danmark, men uden at det lægger begrænsninger på dyrkningen på de arealer, hvor der ikke er et problem.
- En sådan fokuseret implementering må i sagens natur bygge på videnskabelige anbefalinger af, hvad der er en nødvendig og tilstrækkelig implementering.
- Den danske forskning viser at der er størst risiko for erosion på arealer, der skråner stærkt, og at risikoen bedst nedbringes ved, at jorden ikke pløjes og sås

med vinterafgrøder efter høst. Fødevareministeriet har derfor taget udgangspunkt heri i udformningen af kravet.

- Mine embedsmænd har dog søgt efter en simpel og objektiv løsning.
- Andelen af berørte landbrugsarealer er samlet set meget lille. Det drejer sig om langt under én procent af arealerne, der bliver påvirket.
- For den enkelte landmand kan den nuværende udformning dog være til betydelig gene.
- Det forhold har jeg lyttet til og bedt mine embedsmænd om sammen med erhvervet og Aarhus Universitet at forholde sig til.
- Beskrivelse af ny model for implementering af GLM-krav
- Det har ført til, at jeg i dag kan meddele, at vi vil indføre en mere målrettet model, som
 - o fokuserer indsatsen på de skråninger, hvor risikoen for jorderosion er størst.
 - o har meget begrænsede konsekvenser for erhvervet.
 - o og efter vores vurdering lever op til EU's krav, så vi ikke risikerer nye millionregninger.

- Modellen har en udformning, så den danske implementering vil ligge tættere på de modeller, der anvendes i Sverige og Tyskland. Det vil betyde, at kun skråninger, hvor vi ved, der er en høj erosionsrisiko, omfattes:
 - o Kravet vil fremover kun omfatte skråninger med en hældning på mere end 12 grader, og som samtidig har en væsentlig erosionsrisiko.
 - o Som et nyt element vil udpegningen nemlig også bero på en kortlægning af arealer med særlig høj erosionsrisiko, hvor en række andre forhold ud over hældningen lægges til grund. Bl.a. jordtyper, hældningens længde, mængden af nedbør, det omliggende areals topografi mv. Det er en kortlægning, der minder om den, der anvendes i den tyske model.
 - o Kun risikoarealer med en størrelse på mindst 0,5 ha. omfattes. Tidligere var det 0,2 ha.
 - o Muligheden for jordbearbejdning lempes, så også stubharvning er tilladt. Det løser et problem for blandt andre økologer, som således fortsat har mulighed for mekanisk ukrudtsbekæmpelse.
 - o Det betyder, at alle fortsat kan så vinterafgrøder, men der vil enkelte steder være nogle restriktioner på, måden jorden må bearbejdes på før såning.

- o Modellen sikrer, at udpegningen sker på et videnskabeligt grundlag og på baggrund af objektive og administrerbare kriterier.
- o Modellen vil træde i kraft inden høst 2014.
- o Den nuværende udformning når derfor ikke at have praktisk effekt.
- Modellen vil samlet set medføre, at GLM-kravet om jorderosion implementeres på en måde så et meget begrænset – men nødvendigt - areal bliver berørt af kravene.
- Med den nye model vil kun ca. 0,1 promille af det samlede landbrugsareal blive berørt. Modellen vil både sikre høj jordkvalitet i Danmark og samtidig minimere risikoen for, at vi skal betale landbrugsstøtte tilbage til EU.
- Det skal i den forbindelse bemærkes, at EU-landene i sagens natur har vidt forskellige jord- og vejrforhold, og at en indsats mod erosion, derfor vil kræve forskellig implementering af kravet i forskellige lande. I den situation er vi nødt til at læne os op ad, hvad sagkundskaben siger, der er nødvendigt i Danmark. Og det har vi gjort med den valgte model.
- Vittige hoveder kalder erosionsreglerne for "Alpeloven".
- Personligt synes jeg da også, at der har været lidt Tour de France og bjergklatring over sagen.

- Men når det er sagt, så skal man huske på, at et land som Holland har indført dyrkningsrestriktioner på skråninger, der hælder mere end to procent.
- Med den nye model har vi både indskrænket de berørte landbrugsarealer til et minimum, lyttet til forskerne fra Aarhus Universitet, gjort det muligt at dyrke vinterhvede og indført en model, der reelt vil imødekomme EU's kritik. En mere lempelig model ville være for risikofyldt over for de danske skatteydere og for jordens frugtbarhed.

Tak for ordet.